

PRAVILNIK

O ODJEĆI I OBUĆI, ISHRANI, DISCIPLINSKOM POSTUPKU, USLOVIMA I NAČINU IZDRŽAVANJA DISCIPLINSKE KAZNE UPUĆIVANJA U SAMICU I MJERE USAMLJENJA PRITVORENIKA I ZATVORENIKA U ZAVODU ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA, PRITVORA I DRUGIH MJERA BOSNE I HERCEGOVINE

I - OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim Pravilnikom uređuje se vrsta i izgled odjeće, obuće i rublja pritvorenika i zatvorenika, vrijeme nošenja i trajanja, vrsta i količina životnih namirnica kojima se osigurava kalorična vrijednost ishrane, disciplinski postupak, kao i uslovi i način izdržavanja disciplinske kazne upućivanja u samicu i mjere usamljenja pritvorenika ili zatvorenika na izdržavanju krivičnih sankcija, mjere pritvora ili drugih mjera u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zavod).

Član 2.

Odijevanje, oblačenje, ishrana, disciplinski postupak, uslovi i način izdržavanja disciplinske kazne upućivanja u samicu i mjere usamljenja osuđenih lica vrši se na način i po postupku utvrđenom u čl. 58., 59., 88., 89., 90., 91., 92., 95., 143., 164., 173. i 174. Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera (u daljem tekstu: Zakon), Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivične sankcije, mjere pritvora ili drugih mjera broj 01-50-118/05 od 22.3.2005. godine (u daljem tekstu: Pravilnik o kućnom redu) i odredbama ovog Pravilnika.

II - ODJEĆA, OBUĆA I RUBLJE PRITVORENIKA I ZATVORENIKA

Član 3.

U Zavodima zatvorenici nose odjeću, obuću i rublje propisanu ovim pravilnikom.

Radna odijela i oprema za zaštitu na radu osiguravaju se prema posebnom pravilniku o zaštiti na radu, koga donosi upravnik Zavoda, u skladu sa Zakonom i općim propisima o zaštiti na radu.

Pritvorenici treba dozvoliti korištenje vlastite odjeće pod uslovom da je čista i prikladna.

Pritvorenici koji ne žele koristiti ovu mogućnost, treba im dati odgovarajuću odjeću.

Ako pritvorenici nemaju prikladnu vlastitu odjeću, treba im dati građansku odjeću u dobrom stanju, u kojoj će se pojaviti u sudnici ili je koristiti prilikom dozvoljenih izlazaka.

Član 4.

Zatvorenici u Zavodu moraju imati odjeću, obuću i rublje.

Odjeća i obuća se sastoje od jakne, hlača, hlača-suknje, džempera i pulovera, dubokih i plitkih cipela, papuča i kaiša za hlače.

U odjeću spada dolama i kratke hlače.

Žene osuđenice umjesto dubokih cipela nose čizmice.

Rublje se sastoji od: potkošulje s rukavima i bez rukava, dugih i kratkih gaća, pidžame, kombinezona i grudnjaka.

Član 5.

Odjeća i obuća je zimska i ljetna.

Zimska odjeća je od debljeg štofa plave boje, košulja dugih rukava je svjetloplava, duboke cipele crne boje, džemper, pulover i čarape su odgovarajuće boje odijela.

Član 6.

Ljetna odjeća se sastoji od jakne, hlača, košulje kratkih rukava, čarapa, kaiša za hlače, papuča i plitkih cipela.

Hlače mogu biti duge i kratke.

Ljetna odjeća je od kepera plave boje, košulja je svjetloplava, a cipele i papuče crne boje.

Član 7.

Dijelovi zimske odjeće i obuće imaju kroj, i to:

1. jakna sa zatvorenim reverima je duga do polovine šake prirodno opružene ruke i zakopčava se sa četiri dugmeta prečnika 22 mm, na gornjem dijelu bluze, sa unutrašnje i spoljašnje lijeve strane je džep, a na donjem dijelu s obadvije spoljne strane, nalazi se po jedan džep s poklopcem;
2. hlače su uobičajenog kroja, s obje strane imaju po jedan džep, nogavice su bez manžetni i na donjem kraju su široke 22-25 cm;
3. košulja i gaće su uobičajenog kroja;
4. pidžama je uobičajenog kroja;
5. cipele su kožne, duboke;
6. čarape su uobičajene, nešto deblje;
7. papuče su kožne ili od drugog uobičajenog materijala.

Član 8.

Ljetna odjeća i obuća imaju kroj, i to:

1. ljetna košulja je uobičajenog kroja kratkih rukava;
2. jakna je otvorenih revera;
3. hlače su istog kroja kao i zimske;
4. cipele su kožne - crne boje.

Košulja se može nositi odvojeno od jakne, prema izboru osuđenog lica.

Član 9.

Boja odjeće može biti u nijansama plave boje u zavisnosti od klasifikacijske grupe ili iz drugih opravdanih razloga, o čemu odlučuje uprava Zavoda.

Izgled i boja odjeće i obuće ne smiju biti degradirajući i ponižavajući.

Član 10.

Odjeća i obuća zatvorenika mora biti uredna i čista i ne smije biti pocijepana.

Po prijemu u Zavod, pritvorenima kojima je dozvoljeno da nose sopstvenu odjeću, treba odmah obezbijediti mjere da ta njihova odjeća bude uvijek čista i upotrebljiva.

Zavod je dužan da vrši redovnu higijensku kontrolu odjeće i obuće koju oblače i nose pritvorenici i zatvorenici.

Član 11.

Zatvorenici koji kaznu zatvora izdržavaju u zavodima poluotvorenog tipa, mogu po vlastitoj želji nositi svoju odjeću i obuću.

Zatvoreniku, koji nema svoje rublje, odjeću i obuću, ili koji ne želi nositi svoju odjeću u zatvoru, ove stvari osigurat će Zavod.

Odjeća i obuća mora biti uredna i čista. Donje rublje treba mijenjati i prati tako često koliko je potrebno za održavanje higijene.

Održavanje vlastite odjeće i obuće vrši se u radionicama i vešeraju Zavoda, na trošak Zavoda, a mogu ih lično održavati i zatvorenici.

Član 12.

Pritvorenici i zatvorenici nose obavezno svoju odjeću i obuću, kada se nalaze van prostorija Zavoda, osim u slučajevima radne terapije.

Član 13.

Vrijeme nošenja zimske, odnosno ljetne odjeće i obuće, zavisno od godišnjeg doba, klimatskih i drugih prilika, određuje upravnik Zavoda.

Odjeća mora biti prikladna klimatskim uslovima, koja im neće ugroziti zdravlje.

Zatvorenici nose kapu prema vlastitoj želji.

Član 14.

Zatvorenici su dužni predati odjeću, obuću i druge dijelove opreme nadležnom službenom licu Zavoda prilikom njihovog otpuštanja s izdržavanja kazne zatvora.

Ako zatvorenik koji se otpušta iz Zavoda nema odjeću ili obuću, niti sredstava da ih nabavi, Zavod će mu osigurati prikladnu odjeću i obuću.

III - ISHRANA PRITVORENIKA I ZATVORENIKA I KALORIČNA VRIJEDNOST HRANE

Član 15.

Hrana treba da sadrži potrebne količine bjelančevina, masti, vitamina i ugljičnih hidrata, a sastoji se od hljeba, mesa, variva, povrća, voća, začina i drugih namirnica za ishranu.

Član 16.

Ljekar ili drugo zdravstveno lice koje odredi upravnik Zavoda, dužni su da svaki dan vrše pregled namirnica koje služe za pripremanje jela.

Upravnik Zavoda, glavni dežurni u Zavodu ili lice koje odredi upravnik Zavoda, dužno je probati pripremljeno jelo prije podjele zatvorenicima i mišljenje o kvalitetu jela upisati u knjigu ishrane zatvorenika.

Ako se posumnja u kvalitet hrane, hrana se neće dijeliti zatvorenicima dok je ne pregleda ljekar ili drugi zdravstveni radnik Zavoda, o čemu se sastavlja poseban izvještaj koji se dostavlja upravniku Zavoda.

Lica zadužena za pripremanje hrane dužna su od svakog pripremljenog jela ostaviti u posebnu posudu manju količinu hrane kako bi, prema potrebi, moglo biti pregledano i nakon završenog obroka.

Uzorci hrane iz stava 4. ovog člana čuvaju se u posebnom frižideru 72 sata.

Član 17.

U okviru kalorične vrijednosti obroka za punoljetne zatvorenike potrebno je osigurati najmanje 12.500 džula dnevno i to:

1. masnoće 30 grama -1.020 džula,
2. šećera 30 grama - 436 džula,
3. variva, povrća i voća (na bazi graha i krompira) u količini koja odgovara vrijednosti od 5.000 džula,
4. mesa 130 grama -1.220 džula,
5. soli, sirćeta, bibera, crvenog luka, alave paprike, zamjene za kafu, čaja i drugih začina u potrebnim količinama.

Količina hljeba osigurava se po potrebi i zavisno od drugih vrsta pripremljene hrane, a ne može biti manja od 600 grama dnevno.

Član 18.

Licima na izdržavanju kazne maloljetničkog zatvora osigurava se ishrana u skladu sa članom 17. pravilnika, s tim da kalorična vrijednost ne može iznositi manje od 14.500 džula.

Član 19.

Licima na izdržavanju kazne zatvora, koji rade na težim poslovima ili rade pod otežanim uslovima rada, osigurava se pojačana ishrana, za najmanje 2.000 džula.

Upravnik Zavoda određuje poslove za koje se osigurava pojačana ishrana u smislu stava 1. ovog člana.

Član 20.

Trudnicama kojima je do porođaja ostalo manje od pet mjeseci i porodiljama do navršene jedne godine starosti djeteta, osigurava se ishrana kao i bolesnim zatvorenicima. Hrana se priprema prema prijedlogu ljekara a u skladu sa odredbama ovog pravilnika, odnosno Pravilnika o kućnom redu i objektivnim mogućnostima Zavoda.

Član 21.

Porodilja i dijete do jedne godine starosti dobivaju hranu po vrsti i količini koju odredi ljekar Zavoda.

Član 22.

Zatvorenici dnevno dobivaju tri obroka hrane prema jelovniku koji svakih sedam dana unaprijed, utvrđuje upravnik Zavoda.

U jelovnik se unosi kalorična vrijednost hrane po obrocima.

U toku sedmice u jelovniku mora biti salata najmanje tri puta, a voće najmanje jedanput.

Namirnice od kojih se spravlja hrana moraju biti dobrog kvaliteta, a hrana mora biti ukusno pripremljena i raznovrsna, i koja kvalitetom i količinom zadovoljava prehrambene i higijenske standarde a ujedno su primjereni dobi, zdravlju, vrsti posla koji obavljaju i njihovim vjerskim i kulturnim zahtjevima.

Član 23.

Zatvorenici imaju pravo da se o svom trošku hrane ili da im se hrana donosi od kuće, ili da drže namirnice, a sve u skladu sa članom 36. i 37. Pravilnika o kućnom redu.

Član 24.

Ljekar Zavoda dužan je da najmanje jedanput sedmično, a drugi zdravstveni radnici svaki dan, da obidu zatvorsku kuhinju Zavoda i provjere higijenske uslove, način pripremanja hrane, kvalitet namirnica i kaloričnu vrijednost hrane, kao i zdravstveno stanje lica koja rade u kuhinji.

Zapažanje i nalaz prilikom obilaska unose se u knjigu kontrole kuhinje i o tome izvještava upravnik Zavoda.

Član 25.

Ako zatvorenik odbije da primi hranu, o tome se odmah obavještava upravnik Zavoda.

Zatvorenik koji odbije da jede smješta se po pravilu u stacionar, svakodnevno ga kontroliše ljekar i sve bitne promjene njegovog zdravstvenog stanja unosi u zdravstveni karton, o čemu redovno izvještava upravnika Zavoda.

Ako usljed odbijanja hrane budu ugrožene vitalne funkcije zatvorenika, o preduzimanju neophodnih medicinskih mjera, bez pristanka zatvorenika, odluku donosi stručni tim ljekara.

Stručni tim iz stava 3. ovog člana, formira zatvorski ljekar uz saglasnost upravnika Zavoda.

Ukoliko je lice koje odbija hranu pritvorenik, o takvom ponašanju, kao i o potrebi preduzimanja mjera iz stava 3. ovog člana, obavještava se, osim upravnika Zavoda, sud koji vodi krivični postupak i predsjednik suda koji vrši nadzor nad izvršenjem mjere pritvora.

Član 26.

Odredbe čl. 15. do 25. ovog pravilnika primjenjuju se i na lica koja izdržavaju mjeru pritvora kao i na lica (maloljetna i mlađa punoljetna lica) koja se nalaze u odgojno popravnim ustanovama.

IV - DISCIPLINSKI POSTUPAK PRITVORENIKA I ZATVORENIKA

Član 27.

Disciplinski postupak za teške disciplinske prekršaje vodi disciplinska komisija (u daljem tekstu: Komisija).

Komisija ima predsjednika i dva člana i njihove zamjenike.

Članove Komisije i njihove zamjenike imenuje upravnik Zavoda.

Vođenje disciplinskog postupka za počinjene disciplinske prekršaje i izricanje disciplinskih sankcija vrši se u skladu sa čl. 69. do 77. Pravilnika o kućnom redu, kao i odredbama ovog pravilnika.

Član 28.

Prijedlog za pokretanje disciplinskog postupka uručuje se pritvoreniku ili zatvoreniku, čime započinje disciplinski postupak.

Disciplinski postupak ima karakter hitnosti i mora se završiti najkasnije u roku od sedam dana od dana njegovog pokretanja.

Član 29.

Vođenje disciplinskog postupka za teške disciplinske prekršaje zastarijeva u roku od mjesec dana od dana saznanja za učinjeni prekršaj, a najduže u roku od tri mjeseca od dana učinjenog disciplinskog prekršaja.

Član 30.

Disciplinski postupak pokreće se u roku od tri dana od dana saznanja o počinjenom prekršaju i učiniocu prekršaja.

Član 31.

Tokom disciplinskog postupka od pritvorenika ili zatvorenika se uzima pisana izjava, saslušavaju svjedoci, pribavlja mišljenje vaspitača ili službe za tretman.

Pritvorenik ili zatvorenik ima pravo da uzme kao svog branioca bilo koje lice u koje ima povjerenje.

Član 32.

O vođenju disciplinskog postupka sačinjava se zapisnik koji sadrži provedene dokaze i pohranjuje se u lični list pritvorenika ili zatvorenika.

U ovaj list odlaže se i primjerak rješenja o izrečenoj disciplinskog kazni.

Član 33.

Izrečene disciplinske kazne izvršavaju se kada budu pravosnažne.

Pritvorenik ili zatvorenik koji je počinio teški disciplinski prekršaj može se smjestiti u samicu i prije pokretanja i okončanja disciplinskog postupka ako postoji opasnost od nasilnih radnji prema licima i stvarima, opasnost od ubojstva i samopovređivanja ili ugrožavanja bezbjednosti i reda u Zavodu, koje se ne mogu na drugi način otkloniti, o čemu odlučuje upravnik Zavoda.

Upravnik Zavoda obavezan je da o izricanju disciplinske kazne o upućivanju u samicu odmah pismeno obavijesti Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine.

Član 34.

Odredbe čl. 27. do 33. ovog pravilnika primjenjuju se i prema pritvorenicima i zatvorenicima prilikom izricanja mjere usamljenja.

Član 35.

Kada pritvorenik ili zatvorenik počini disciplinski prekršaj izvan redovnog radnog vremena za koji je u stavu 2. člana 33. ovog Pravilnika predviđena mogućnost upućivanja u samicu, odgovorno službeno lice u Zavodu, može ga izdvojiti u posebnu prostoriju, o čemu odmah obavještava upravnika Zavoda.

Prvog radnog dana pritvorenika ili zatvorenika će saslušati službeno lice koje je nadležno za pokretanje disciplinskog postupka.

Ukoliko se u disciplinskom postupku izrekne disciplinska kazna upućivanja u samicu, vrijeme provedeno u izdvojenoj prostoriji, prije pravosnažnog rješenja, uračunava se u disciplinsku kaznu upućivanja u samicu.

Član 36.

Zavod je dužan osigurati uslove za izdržavanje disciplinske kazne upućivanja u samicu i mjeru usamljenja u skladu sa Zakonom, Pravilnikom o kućnom redu i ovim pravilnikom.

V - USLOVI I NAČIN IZDRŽAVANJA DISCIPLINSKE KAZNE UPUĆIVANJA U SAMICU I MJERE USAMLJENJA

Član 37.

Disciplinska kazna upućivanja u samicu predstavlja isključenje pritvorenika ili zatvorenika iz zajedničkih aktivnosti s drugim pritvorenicima ili zatvorenicima, tokom izdržavanja disciplinske kazne samice, koja može trajati do deset dana.

Član 38.

Disciplinska kazna upućivanja u samicu izdržava se u posebnoj prostoriji (u daljem tekstu: samica), koja je namijenjena samo za tu svrhu.

Član 39.

Samica mora imati najmanje pet kvadratnih metara površine, a zapremina ne smije biti manja od deset kubnih metara.

Član 40.

Prozor na samici mora biti dovoljno velik da omogući pritvoreniku ili zatvoreniku čitanje pod prirodnim svjetlom u uobičajenim uslovima.

Umjetno osvjetljenje mora zadovoljavati postojeće tehničke standarde i to pri osvjetljenju žarnom niti (sijalica) 50-70 L (luxa), a fluorescentno osvjetljenje 200-250 L.

Član 41.

Samica mora biti zagrijana u skladu sa klimatskim uslovima, opremljena ležajem s posteljinom, stolom, stolicom i ormarićem. Stol, stolica i ormarić moraju biti pričvršćeni za pod, odnosno zid samice, a krevet zajedno s posteljinom da se može podići i pričvrstiti za zid tako da se tokom dana, osim za popodnevni odmor, ne može koristiti.

Samica treba da ima mokri čvor s vodom.

Posteljina nema čaršafa.

Popodnevni odmor traje dva sata prema rasporedu o dnevnim aktivnostima pritvorenika ili zatvorenika koje odredi upravnik Zavoda.

Član 42.

Na vratima samice nalazi se ugrađen kontrolni otvor koji osigurava potpuni pregled njene unutrašnjosti, a s unutrašnje strane signalni uređaj koji služi pritvoreniku ili zatvoreniku, za pozivanje stražara koji osigurava samicu.

Član 43.

Pritvorenik ili zatvorenik u samici ima pravo da čita knjige, novine, te da upućuje i prima neograničeno pismena.

Zatvoreniku koji se redovno školuje u Zavodu mora se osigurati redovno pohađanje nastave, za vrijeme izdržavanja disciplinske kazne samice.

Član 44.

Pritvoreniku ili zatvoreniku koji izdržava disciplinsku kaznu upućivanja u samicu mora se osigurati boravak na zraku (šetnja) u trajanju najmanje jedan sat dnevno.

Član 45.

Pritvorenika ili zatvorenika koji se nalazi u samici, mora posjetiti vaspitač i ljekar Zavoda, najmanje dva puta dnevno.

Nalazi i zapažanja ljekara i drugih ovlaštenih lica koja posjećuju lice iz stava 1. ovog člana, unose se u knjigu izvršenja disciplinske kazne samice i mjere usamljenja.

Član 46.

Prema pritvoreniku ili zatvoreniku koji zbog svojih postupaka predstavlja ozbiljnu opasnost za sistem izvršenja pritvora i kazne zatvora, može se odrediti mjera usamljenja u neprekidnom trajanju do 30 dana. U posebnim slučajevima ova mjera može biti produžena po odobrenju ministra pravde. Nijedno produženje ove mjere odobreno od ministra pravde neće biti duže od 30 dana.

Izvršenje mjere usamljenja prekinut će se, ako je zdravlje lica značajno ugroženo i ako ljekar tako naredi.

Mjera usamljenja se može ukinuti i prije isteka vremena za koje je određena ako se u toku njenog izvršenja utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih je određena.

Rješenje o usamljenju iz stava 1. ovog člana donosi upravnik Zavoda.

Rješenje o prekidu navedene mjere iz stava 2. ovog člana, ako je zdravlje lica značajno ugroženo, donosi ljekar odgovarajuće specijalnosti.

Protiv rješenja iz st. 1. i 4. ovog člana, pritvorenik ili zatvorenik ima pravo žalbe ministru pravde u roku od tri dana od dana prijema rješenja, s tim da žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Rješenje iz stava 6. ovog člana doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može voditi upravni spor.

Član 47.

Licu koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora, a nije navršilo 23 godine života, može se izuzetno izreći disciplinska mjera upućivanja u samicu najviše do pet dana.

Licu koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora i koje pohađa nastavu omogućit će se da za vrijeme izdržavanja kazne samice redovno pohađa nastavu, čita stručnu literaturu i radi školsku zadaću.

Član 48.

Prema licu koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora, a nije navršilo 23 godine života, ne može se primijeniti mjera usamljenja.

Član 49.

Ako nakon izvršenja mjere usamljenja nisu prestali razlozi zbog kojih je ta mjera određena, zatvorenik se može premjestiti u posebno odjeljenje Zavoda zatvorenog tipa s pojačanim nadzorom.

Zatvorenik ostaje u posebnom odjeljenju iz stava 1. ovog člana dok ne prestanu razlozi zbog kojih je smješten u to odjeljenje.

Pod pojačanim nadzorom podrazumijeva se posmatranje i češća kontrola zatvorenika noću i danju, a izvršava se na način da ne remeti svakodnevne aktivnosti.

U slučaju iz stava 1. ovog člana shodno se primjenjuju odredbe st. 4., 5., 6. i 7. člana 46. ovog pravilnika.

Član 50.

Mjera usamljenja izvršava se u samici na način i pod uslovima propisanim u čl. 37. do 49. ovog pravilnika.

VI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 51.

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom donošenja a objavit će se u "Službenom glasniku BiH".